

การวิจัยเรื่องการจัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์จังหวัดนครราชสีมาในครั้งนี้ มีเหตุเริ่มต้นมาจากความต้องการในการขยายตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ที่ดำเนินเกษตรกรรมตามแนวทางที่เข้าใจว่าเป็นเกษตรอินทรีย์มาแล้ว แต่ไม่สามารถขอการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้ หรือทุกครั้งที่มีการตรวจสอบก็มักจะไม่ประสบผลสำเร็จ แต่ในสถานการณ์การตลาดการมีมาตรฐานและตราสินค้าเป็นของตนเองหรือของกลุ่มก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก โดยการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์อินทรีย์ในระดับพื้นที่ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถเริ่มทำได้ในระยะแรก

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษากระบวนการสร้างระบบการวิจัยและพัฒนา มาตรฐานผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ของจังหวัดนครราชสีมา เมื่อได้ต้นร่างรูปแบบมาตรฐานการผลิตและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์แล้ว จะสามารถนำไปใช้ทดสอบกับกระบวนการผลิตของเกษตรกรและกลุ่มเครือข่ายที่มีความพร้อมได้ต่อไป สามารถนำมาปรับใช้กับสภาพปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ได้

การยกร่างมาตรฐานเพื่อเข้าสู่กระบวนการและวิธีการรับรองมาตรฐาน เริ่มจากการรวบรวม ข้อมูลจากฐานข้อมูลการส่งเสริมและการพัฒนาของการทำเกษตรอินทรีย์ ร่วมกับการสำรวจพื้นที่จริง มีเกษตรกรที่สมัครใจต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ครั้งนี้ จำนวน 370 ราย และที่เข้าร่วมเวทีเสวนา ทั้งหมด 6 ครั้ง จำนวนรวม 216 คน กลุ่มเกษตรกรที่ปฏิบัติตามแนวทางเกษตรอินทรีย์แล้วได้ผลดี ทั้งหมด 48 กลุ่ม การยกร่างสุดท้ายของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์นครราชสีมา ระยะที่ 1 มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น จำนวน 72 คน ตลอดกระบวนการวิจัยเป็นการวิจัยปฏิบัติการพัฒนากระบวนการแบบมีส่วนร่วม

ผลการศึกษา พบว่า ตอนที่ 1 การประมวล หลักการ แนวคิด และแนวทางการพัฒนา มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย ในส่วนของภาครัฐ เห็นว่าการสร้างและจัดการความรู้ ความเข้าใจ ของทุกคนในเรื่องเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้อง เป็นขั้นตอนที่ต้องทำในเบื้องต้น เพื่อยกระดับสินค้าเกษตรที่ชัดเจน แบบค่อยเป็นค่อยไปบนการเรียนรู้ของตนเอง ระบบเกษตรอินทรีย์ทั้งประเทศ มียุทธศาสตร์การขับเคลื่อนที่ชัดเจน ในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่มีตลาดรองรับเฉพาะ ส่วนความเห็นภาคประชาชน การยกร่างและการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ อยากจะให้สร้างมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของไทยหรือของพื้นที่โดยเฉพาะ และให้มีตัวแทนของเกษตรกรเข้าร่วมด้วย

ตอนที่ 2 ความสอดคล้องของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยกับหลักการ 10 ข้อ จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของ มกท. ฉบับปี 2005 มีหลักการสำคัญครบทั้ง 10 ข้อ และได้รับการยอมรับมากที่สุด มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของ

ฉบับปี 2005 มีหลักการสำคัญครบทั้ง 10 ข้อ และได้รับการยอมรับมากที่สุด มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของ มกอช. และ มก.สร มีหลักการสำคัญ 9 ข้อ ขาดประเด็นเรื่องมาตรฐานด้านสังคม มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขององค์กรเกษตรอินทรีย์ภาคเหนือ ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องสัตว์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยต่อมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่เลือกนำมาวิเคราะห์ ความคิดเห็นต่อมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของ มกท. เป็นรายชื่อ มีความเห็นด้วยเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 85.42 โดยที่มีค่าความเห็นด้วยสูงกว่าร้อยละ 80 ถึง 75 ข้อ และสูงกว่าร้อยละ 90 ถึง 12 ข้อรายการจากจำนวน 84 ข้อรายการ แต่ถ้าจะนำมาบังคับใช้ กลับมีผู้เห็นด้วยให้บังคับใช้ได้เพียง ร้อยละ 19.89 ซึ่งไม่มีความสอดคล้องกัน แสดงว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยอมรับมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของ มกท. แต่ยังไม่มีความพร้อมที่จะพัฒนาในระยะเวลายันใกล้นี้ มีความจำเป็นต้องได้รับคำแนะนำส่งเสริมกิจกรรมหนึ่งแบบค่อยเป็นค่อยไป ส่วนความสามารถในการปฏิบัติได้ของเกษตรกรผู้ที่มีความเห็นว่าจะตนเองสามารถนำไปปฏิบัติได้มีเฉลี่ยเพียง ร้อยละ 34.40 การยอมรับมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของ มกท. แต่ไม่สามารถทำได้ในระดับเกษตรกร โดยมีเหตุผลต่างๆ

ความคิดเห็นที่มีต่อเกณฑ์มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของ มก.สร. ซึ่งเป็นมาตรฐานระดับพื้นที่ ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมจัดทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มีความเห็นด้วยเฉลี่ยสูงถึง ร้อยละ 85.07 แต่ถ้าจะนำมาบังคับใช้กลับมีผู้เห็นด้วยให้บังคับใช้ได้เพียง ร้อยละ 18.19 ซึ่งไม่สอดคล้องกัน และตนเองสามารถนำไปปฏิบัติได้เพียง ร้อยละ 34.40 การยอมรับมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของ มก.สร. แต่ไม่สามารถทำได้ในระดับเกษตรกร เช่นเดียวกับมาตรฐาน มกท. โดยยังมีปัญหาในการปฏิบัติตามมาตรฐานนั้น ในประเด็นหลัก 12 ประเด็น ดังนั้นเมื่อเลือกจากข้อสรุปความคิดเห็นของผู้ร่วมจัดทำรวมกับหลักการที่เป็นหัวใจของเกษตรอินทรีย์ที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ มาพิจารณาร่วมกับการปฏิบัติงานจริงในแปลงของเกษตรกร จึงยกร่างมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ทำให้ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์จังหวัดนครราชสีมา (ร่างที่ 1) ได้ 47 ข้อ

ในตอนที่ 4 เมื่อนำร่างมาตรฐานมาให้เกษตรกรส่วนใหญ่ที่อยากเป็นเกษตรอินทรีย์วิพากษ์ก็ ยังให้ข้อคิดว่าทำไม่ได้ หรือทำได้ยากมาก ดังนั้นจึงต้องใช้วิธีการทดลองทำ เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีการปรับปรุงอีกหลายระยะ เช่นเดียวกับมาตรฐานอื่นๆ ที่ใช้เวลารวมแล้วมากกว่า 15 ปี

ข้อสุดท้ายจึงต้องทำให้เกษตรอินทรีย์เป็นเกษตรกระแสหลักของสังคมไทย มาตรฐานจึงต้องมีการสร้าง การปรับปรุง การยอมรับ การควบคุมและขยายผลต่อไป

The causes of this research about creating a product standard of organic agriculture in Nakhon Ratchasima Province were to increase organic agricultural markets of agriculturists whom ask for a satisfied standard of organic agriculture but no pass. Because in the market stage, standard and brand product were essentially standard. Developing of organic agricultural products at the beginning stage.

The purposes of this research were to (1) study a research system and development process of creating a product standard of organic agriculture in Nakhon Ratchasima Province (2) test the product standard of organic agriculture with the production process of agriculturists and network groups, and (3) adjust the product standard of organic agriculture to the real setting.

The setting of product standard for this process and method satisfied was started by correcting in 9 promotion databases and surveying in real area. Samples consisted of 370 agriculturists who voluntarily joined in activities this standard organic agriculture development project, 216 agriculturists who joined conversation stage in six times and 48 groups of agriculturists who followed the organic agricultural process and got good results. In finally draft 72 agriculturists joined the last step of conclusion a standard organic agriculture in Nakhon Ratchasima Province through participation research.

Results were as followed:

The first part: Creating and managing right understanding about the exact organic agriculture standard related to synopses, principles, approaches and ways of standard organic agriculture of Thailand development especially in the governmental part were considered necessarily to launch at the beginning stage. Upgrading the agricultural products continually through itself learning process had a clear strategy of movement as organic agriculture products for specific markets. According to public

views, drafting and approving organic agriculture standard should have local standard or national agricultural standard which has representatives of agriculturists to present.

The second part: About consistency of Thai organic agricultural standard and 10 principles of organic agriculture. From a comparison of Thai organic agricultural standard and Organic agricultural standard of 2005 organic agricultural certification, Thailand (ACT). There were 10 principles which were most accepted. Thai agricultural commodity and food standards and Surin organic agricultural standard consisted of 9 principles, but there was not a social part of standard. While organic agricultural standard of northern organic agricultural organization did not refer animals.

The third part: 85.42 % of agriculturists of this project approved the organic agricultural standard of ACT focusing on each item. 75 items were higher than 80%. While 12 items out of 84 were higher than 90%. But the application of organic agricultural standard was approved 19.89%. This showed that the majority of agricultures accepted the organic agricultural certification standard, but they were not ready to develop this standard in a short time. 34.40 % of agriculturists agreed that they could bring into practice. So Good suggestions and continuous promotion should be initiated.

85.07 % of Surin organic agriculture product was approved. Surin organic agriculture product application was approved with 18.19 %. 34.40% of Surin organic agriculture product was practicable. Agriculturists accepted Surin organic agriculture product standard, but it was impracticable like as ACT . 12 main problems of organic agriculture certification standard were also impracticable. Unavoidable organic agriculture principles were brought into real practices in agriculturists' agricultural farms resulting in 47 items of Nakhonratchasima organic agriculture certification standards (the first draft).

In the last, the majority of agriculturists viewed its impractical application. Thus, trying out for acceptance with continuous improvement the same as other standards used longer than 15 years should be initiated. We must present organic agriculture is a main type of agriculture in Thai society which standard must be creating, improving accepting, control and distributing forward.